Ч. 150. Неділя 6 (19) липня 1903. Рік XIII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Положене на Угорщині. — Недуга сьв. Отця. — Переслідуване Вірмен).

Пос. Барабаш став тепер провідником угорскої опозициї на місце Фр. Кошута. В Великім Варадині, як звістно, відбули ся в неділю збори виборців, на котрих ухвалено заявити ся за політикою пос. Барабаша, а против Кошута. Дальші проґрамові розправи в угорскім соймі стають певним доказом, що наслідком тих подій обструкцийна тактика Барабаша і єго товаришів стала ще острійшою. Великоварадиньскі демонстранти робили все можливе, щоби показати, що они не думають зовсім відступити від обструкциї і єї проводирів. Уличні демонстрациї були звернені не против Барабаша, але против Кошута і ґр. Кина-Гедерваріого. Заява Барабаша зложена перед демонстрантами, що „виборці повинні єму полишити, якою дорогою має він в будуччині йти“ — єсть для него заохотою. Що не бракне єму товаришів в тій справі, нема ніякого сумніву. Між сторонництвами в угорскім соймі повстає що-раз більший розлад, від парляментарної більшости відпадає що-раз більше членів, Барабаш не може тепер спочивати, обструкция триває дальше. Ґр. Кин-Гедерварі дав на інтерпеляцию Барабаша про варадиньскі події дуже смиренну відповідь, яка нічого не говорить а все приобіцює. Барабаш хотів знати, чи міністер-президент знав передтим про варадиньскі події. Ухвалене буджетової провізориї і контингенту рекрутів утрудняє так само непопулярність міністра-президента, як і обструкция Барабашівска. Барабаш заявив виразно на оногдашнім бурливім засіданю сойму, що треба квапити ся з осягненем національних придбань, щоби виборoти собі народне войско, позаяк Мадяри не знають, що їх жде опісля.

Передвчерашне засідане угорского сойму було менше безплідне і бурливе від попередних. Ґр. Кин-Гедерварі кілька разів мусів відпирати личні напади опозициї при формальних спростованях. Та полеміка була дуже острою і пригадувала найбурливійші часи обструкциї против Банфіого. Обструкция звертає ся сильнійше против ґр. Кина, як против Селя звертала ся, бо коли Сель навіть серед опозициї тішив ся личною симпатиєю, то до особи Кина проявляє ся загальне упереджене. На властиву дискусию над проґрамою правительства мало вже лишило ся часу і по промові пос. Данієля, який виступив енерґічно против обструкциї, замкнено засідане. В парляментарних кругах говорять чимраз голоснійше про димісию ґр. Кина, котрий в суботу виїздить до Ішлю, щоби здати справу Цісареви про парляментарну ситуацию на Угорщині. — Молоді політики хорватскі заповідають, що в житю Хорватиї зачинає ся нова ера. Доси була ера артистична. Увага Хорватів була головно звернена на артизм і штуку, тож ґр. Кин міг рядити деспотично. Тепер люди зачинають політикувати. Велике значенє має також злука Сербів з Хорватами, котрі доси вели борбу з собою і обопільно себе нищили. Публичне житє Хорватиї вступає в нову політичну фазу в розвою, котрий може довести до цілковитої зміни відносин і до внутрішного перевороту в Угорщині.

Про недугу папи наспіли такі дальші вісти. Вчера перед полуднем лікарі мали нараду і згодили ся, що трета операция у папи не конче потрібна, бо ропа в грудях папи не підійшла так високо, аби операция була конечна, а по друге мають надію, що ропа сама уступить. Натомість дуже непокоїть лікарів стан загального ослаблення, в якім тепер недужий находить ся. — Giornale d' Italia доносить, що погіршене, яке обявило ся у папи в середу, не поступає дальше. В послідних днях папа був так ослаблений, що кождої хвилї побоювано ся катастрофи. Однако против ожиданя погіршене від двох днів не збільшило ся. Ми

14)

На Балкані.

(Дальше).

Вузка і ледви на 40 кільометрів довга долина Зети була тим кусником землї, ізза котрого вела ся сотками літ борба між Турками і Чорногорцями. Долина Зети стала поволи жизненною справою для Чорногори і аж берлиньский конґрес віддав єї на завсігди Чорногорцям. Яка тепер тут зміна! Кождий чужинець, кожда дама може тепер від Подґориці аж до Ніксіча спокійно і безпечно їхати. Пів години дороги за Подґорицою іде альбаньска границя. Прошу, перейдіть ся за границю, а побачите, яка велика ріжниця.

Отже то історична земля, по котрій менї прийшло ся тепер ходити.

З Подґориці через Спуж і Даниловград аж до Ніксіча, лїтної резиденциї князя, веде долиною Зети вигідний гостинець. Зараз за послїдними домами Подґориці веде через ріку Морачу старий турецкий міст, званий „Везировим мостом“. Високим, сьмілим каблуком сполучає він оба береги ріки. Поправді то не береги, лиш стрімкі стїнки, помежи котрими глубоко в споді пливе синяво-зелена Морача, котра лиш кілька сот метрів повисше моста сполучає ся з Зетою, найбільшою рікою в Чорногорі. В кутику, де обі ріки сходять ся, стоять розвалини тої римскої оселї Діоклея, де в році 239 по Хр. родив ся римский цїсар Діоклециян.

Понад самим правим берегом Зети веде гостинець аж до того вузкого місця, котре замикають з одної сторони гора Вел'є Брдо, а з другої Требєш, а котре треба уважати вивозом, що творить вхід на долину Зети. На горах, по боках видніють ся численні кріпости, що аж до 1877 боронили переходу через сей вивіз. Перед берлиньским конґресом ішла сюди турецка границя, але поправді була она тоді лиш значком на варті. Правдива границя була то тут то там, після того як котра сторона була сильнїйша. Характеристичну для давних відносин історию розповідають тут про Вел'є Брдо. Щоби зробити раз конець вічним спорам і управильнити раз на завсігди непевне право посїданя, продало сусїдне племя гору турецкому правительству. Мимо того виганяли Чорногорці і дальше свої череди на гору і глузуючи собі з Турків, казали, що они продали їм лиш гору, але не траву на ній. Спори вели ся доти, аж султан казав другий раз відкупити гору та обезпечити єї цїлим рядом башт.

За пів години дороги отвирає ся дебра і перед нами показує ся широка низина, котру перерізує гостинець обсаджений акациями. Зовсім самотно піднимає ся на лівім березі Зети високий шпиль гори а на єго вершку видніє ся живописно стара кріпость. Мури обезпечені баштами, тягнуть ся аж до самого спода гори і окружають мале місточко, що зі своїми двома мошеями і двіста турецкими домами не представляє нічого замітнїйшого. То Спуж, давна турецка твердиня, з котрої Турки могли вигідно панувати не лиш над цїлою долиною Зети по Ніксіч і Подґорицу, але також перешкаджати всякій звязи Чорногори з Брдом.

Долина Спужа не показує ніякої особлившої краєвидної краси. Поле тягне ся попри поле, сїножать попри сїножать, а серед купок дерев криють ся маленькі села; мимо всеї урожайности низина не має в собі нічого принадного. Гостинець єсть дуже оживлений; їде богато возів з набором, що везуть до Ніксіча всїляке добро, що прийшло морем до Котару; вертаючи назад забирають клепки, вовну і т.п.

На вижині, що заступає гостинець, видко купки білих домів; тоДаниловград, положений на правім боцї Зети, мале веселе місточко, що має 1.200 жителів. Місточко се основував теперішний князь в 1871 р. і назвав єго по імени свого попередника, князя Данила. Місто побудоване після наперед уложеного пляну, має широкі улиці, а біленькі звичайні доми виглядають один як другий. Без кінця довгим, масивним мостом, що веде через Зету і багнисті сїножати, вїздже ся до міста і просто на торговицю. Із середини тої торговиці іде одна широка улиця на всхід, а з горішного єї кінця розходить ся знов кілька улиць на право і ліво. В 1876 р. мало се місточко около 2000 жителїв, але від того часу богато людий покинуло місто, а богато домів стоїть опустілих і валять ся. Межи ними єсть також і палатка Власи Петровича, свояка пануючого князя, котрий попав в неласку і мусів вивандрувати до Сербії.

Поза Даниловградом звужають долину скалисті хребти Врутака і Куяви, що висува-

мо того катастрофа все ще грозить і відволікає ся лише на кілька годин, або може й кілька днів. — Вчера вечером приймив папа кардинала Рамполю. За дня явив ся сповідник Піффері, з котрим сьв. Отець довший час розмавляв. Чинність нирок вправді поліпшила ся, однако лікарі гадають, що поліпшене може кождої хвилї уступити а стан знов погіршити ся. На кождий случай катастрофа знов відсунена на якийсь час в наслідок послїдного поліпшення.

Після вістий, які надійшли з Дярберкіру, Курди зрабували вірменьске село Корек, в околици Дярберкіру. При тім знасилувано кільканацять жінок і покалічено богато селян. З причини грізного руху Курдів, положене Вірмен в дярберкірскім вілєтї, в окрузї Чеміштберек і в санджаку Ерзінґіян дуже критичне. Власти роздають Курдам оружие, чим скріпляють їх напастливість супротив Вірмен. Предложених Вірменами жалоб правительство не увзглядинило, але противно, з нїчим відіслало їх до дому.

Новинки.

Львів дня 18 го липня 1903.

— Ц. к. Дирекция почт і телєґрафів оповіщує: Після рескрипту ц. к. Міністерства торговлї з дня 18 червня 1903 ч. 30.565 заведено оборот вартістних листів між Австро-Угорщиною а оселями Великої Британиї: Золоте Побереже, Ґренада, Маврикий, Сейшелї, Ст. Люца, Ст. Вінценц і Сиєра Леоне, а іменно до висоти 3000 франків до Сейшелїв, 1250 до Золотого Побережа і 1500 франків до прочих згаданих кольонїй. Також виносить кромі звичайної належитости листової і рекомандацийної по 35 сотиків від кождих 300 франків поданої вартости.

— Пожарний курс для інструкторів сільских сторожий огневих відбув ся дня 10, 11 і 12 липня с. р. заходом тов. „Сокіл" при материяльній підмозї Хв. тов. „Днїстер". Курс сей урядило товариство виключно для академиків. На курс зголосило ся 28 фреквентантів а клясифіковано 18 з дуже добрим поступом. Теорию і практику пожарну викладав начальник львівскої міньскої сторожи огневої Вп. п. Правн, а о лїкарскій помочи в наглих случаях Вп. др. Озаркевич. Так др. Озаркевич як і Правн викладали безкористно, за що нехай приймуть від тов. „Сокіл" щире „Спаси Біг". Спаси Біг і нашому рускому тов. „Днїстер", котрий від початку розпочатої нами акциї сторожий пожарних все спішить з визначною материяльною підмогою. — *Старшина „Сокола"*.

— Загальні збори товариства „Народний Дім в Стрию" відбули ся дня 14-го липня с. р. З представлених дат справоздання дирекциї виходить, що ся інституция числила з кінцем 1902 р. 244 членів, котрі вплатили разом на удїли 8.290 корон. Фонд резервовий виносив 9122 корон, рахунок вкладок біжучих 21.322 корон. Власність товариства становить реальність в Стрию оцїнена на 160.000 кор., обтяжена гіпотекою 115.622 кор. Чистий маєток товариства виносить 42.096 кор. — Справоздане дирекциї підносить з жалем, що судьбою Народного Дому мало займають ся Русини стрийского повіта. Коли з самого міста Стрия єсть 120 членів, то з повіта єсть всего 28 сьвященників (31 сьвященників з повіта стрийского не суть ще членами); на 91 церков в повітї і тілько само братств церковних, всего лише 14 церквей і 4 братства є членами; з громад яко таких ані одна не є членом, а селян з цїлого повіта єсть всего 7. Народний Дім здвигнено і удержуєсь надлюдским висиленем стрийскої інтелїґенциї, а повіт стоїть апатично, немов не відчуває ваги й значіня сеї институциї — Збори приняли справоздане дирекциї і комісиї контрольної до відомости і висказали бажане розширеня як найбільшої аґітациї в повітї для придбаня як найширшого круга членів. — До дирекциї вибрали збори наново: о. Федусевича, д-ра Евг. Олесницкого і проф. Ів. Вахнянина, а на опорожнені три місця в радї управляючій д-ра мед. Антоневича і пп. Устияновича й Мазяка.

— Дика сваволя. В Радловичах під Самбором в ночи на 7 с. м. відрізано 68 волам, що находили ся на пасовиску, косою хвости. Воли належать до посесора Шторха. Жандармерия вислїдила, що дикого збитка мали допустити ся: Михайло Бучко, Антін Бучко, Антін Макуц і Йосиф Нижанкович, всї з Радлович. Слїдство викаже, по що они се зробили.

— Шахрайство румуньских урядників. В Букарештї скінчив ся онодї процес з причини шахрайского льосовання румуньскої ренти. Процес був замітний тим, що були заанґажовані в него навіть бувші румуньскі мінїстри, але заходом найвисших кругів скінчив ся лише засудженем за фальшоване документів урядника мінїстерства фінансів Парізіяно на 5 лїт вязниці і 5.000 франків кари, а урядника того-ж мінїстерства Дімітреско на 4 роки вязниці. Співвинників того великого обманьства, банкира Дон Альбаґарі-го засуджено на 3 роки і 2.000 фр. кари, єго брата Монеро Альбаґарі-го на півтора року; дальше за той сам злочин і намір вимушеня звернений против румуньскої державы, банкира Беґора на 3 роки, а банкового урядника Балї за намір вимушеня на Дон Альбаґарі на півтора року. Окрім того всї обжаловані, з виїмком Балїго, мають солїдарно заплатити 50.000 фр. за моральну шкоду державы.

— Пригода італїяньскої королївскої пари. З Турину доносять, що королївскій парі лучила ся в парку Раконїджі при пробній їздї новим автомобілем з акумуляторами немила пригода. Автомобіль наїхав на дерево. Король вийшов цїло, зате королева звихнула собі ногу і буде мусїла цїлий місяць лїчити ся.

— В справі відкритя памятника Котляревского в Полтаві пишуть з відтам до „Дїла": Дня 30 червня с. р. під проводом мійского голови Трегубова відбулась послїдна сеї сесиї нарада мійскої ради, присьвячена майже вся увзгляднению виробленої управою та осібною комісиєю програми сьвята відкритя памятника І. П. Котляревскому і деяких питань що-до закінченя памятника. Після того як предложене комісиї, щоби відкрите памятника було сьвятковане в день уродин поета 12—13 вересня, було приняте мійскою радою, комісия виголосила програму сьвята. На перший день 12 вересня комісия уложила такий порядок: 1) по 1-ій годинї в полудне посьвячене памятника на могилї І. П. Котляревского при участи представників від уряду, духовеньства, земства, міста, дворян (дідичів та учеників міских шкіл. 2) Посьвячене та відкрите памятника у

ють ся далеко в низину, а гостинець піднимає ся поволи в гору. Звідси прибирає країна характер парку. На право і ліво окружають долину стїни зарослі лїсами, поля і сїножати обведені густими живоплотами з тернини, ожин і малин, з диких рож, глога і дикого винограду, в тїни під вербами росте папороть в хлопа висока, а ясно зелене листє морвових дерев відбиває різко від темної маси листя фіґових дерев та малих ясеневих гаїв. А все оживлююча водиця, нїгде так не цїнена як в Чорногорі бє многими жерелами з під каміня.

Гостинець піднимає ся щораз висше, щораз дикшою стає сценерия. Стїни присувають ся близько ід собі, долина щезає. Зета з шумом і гуком жене в долину у вузку розколину скал. Мій візник Власо звертає мою увагу на стїну, що піднимає ся на право поза Зетою. В заглублену як би в якій печері видко подовгастий будинок, що своїми білима стїнами відбиває різко від червоно-жовтих скал. То монастир Острог, присьвячений сьв. Василию, то найбільша сьвятощ чорногорского народу. Як могла людска нога вилїзти по так стрімкій і гладкій стїнї аж до тої печери, під котрою і над котрою скала тягне ся на сотки метрів? В кілька днів опісля ночував я у гостинних отців Василиян.

Монастир Острог складає ся із двох. Горішний славний не лиш своїми чудотворними іконами, але також і своєю обороною від Турків. В 1852 р. заперло ся тут було 22 Чорногорців, між ними також і Петро Вукович, батько княгинї Мілени Чорногорскої і держали монастир проти 10.000 Турків так довго, аж прийшла поміч і оборонила їх. Тепер живуть тут лиш два черцї. В долїшнім, більшім монастири єсть тепер духовна семинария, з котрої виходять чорногорскі сьвященики.

Довгими закрутами ве ся дорога по хребті Планиници, що відділяє долину Зети від Нікшіцкого Поля. Але й Зетї заперає она дорогу; по тамтім боцї вижини впадає она у велику пропасть, звану Понор, і виринає з новою силою з під землї аж на другім боцї. Множество водопадів сплиє єї вода сотки метрів в долину. Помежи малими полями, попри малі дубові лїски виїзджаємо аж на саму гору вивозу, звідки прекрасний вид на всї сторони.

Гостинець спускає ся знову в долину і за кілька годин їзди стаємо на другім кінци долини в місточку Нікшіч. Була то колись турецка кріпость, але Чорногорцї здобули єї в 1877 р. і від тої пори задержали місто. Нікшіч єсть досить мале місточко і має всего около 3000 жителїв. Оно лежить при сподї скалистої гори і само не єсть зовсїм укріплене; лиш на горі по над містом стоїть давна турецка кріпость, тепер трохи направлена, але у якійсь війнї не могла би й одного дня держати ся. По під місто пливе мала річка Слано. Лїтом в нїй дуже мало води; але коли весною на високих горах, що окружають долину, зачне снїг топити ся, то вода так прибуває, що заливає цїлу долину і стоїть на нїй через кілька недїль. Вода єсть дуже вапниста і вапно осїдає на травї, а коли вода відтак опаде і долина висхне, то вся трава аж білїє ся від вапна і висихає та виглядає тодї здалека як біленька вовна. Се мабуть єсть і причина, що значна часть долини коло Нікшіча єсть зовсїм неуправлена. Впрочім сіють тут всї роди збіжа і кукурудзу та садять тютюн.

Побувши в Нікшічу лиш кілька годин, пустив ся я в дальшу дорогу до Білєка в Герцоґовинї. Мій Власо вернув з кіньми назад до Подґориці, а я взявши собі з Нікшіча двох проводирів, поїхав дальше, за границю Чорногори, котра звідси віддалена на шість годин їзди.

Але ще про одно мушу згадати, що менї впало в очи підчас моєї подорожи по Чорногорі: брак зброї за поясом у Чорногорців. Давнїйшими часами не можна було нїгде побачити Чорногорця, що не мав би за поясом свого ганджара та револьвера. Тепер можна то лиш дуже рідко побачити і то хиба в аристократичнім Цетиню, і я уважаю то за добрий знак для мирного успособленя давнїйше так бійкого народу. Причина тої зміни лежить у змінених політичних відносинах, які стали ся наслїдком берлиньского конґресу. Сотками лїт були Чорногорцї змушені боронити свої гори від турецких нападів і длятого привикли они були так дуже носити зброю при собі, що їм здавало ся, мов би не могли жити без неї. Берлиньский конґес увільнив Чорногорців від сусїдства з Турками на півночи а визначивши Чорногорі користні нові границї, постарав ся по можности о то, щоби давне нарушуване границь з обох сторін устало. Чорногорець не змушений тепер жити заєдно як би серед війни і може зложити своє оружие а брати ся до мирної роботи. Перше, то єсть, зложене оружия, як я міг о тім переконати ся, настало в сім краю бодай в переважній части, але друге, мирної роботи, ще якось не видко.

Та й ще щось иншого впало менї в очи, чого давнїйше також не бувало: по містах суть на домах при улици лїхтарнї, щоби місто можна нічною порою осьвітлювати, а також і закратовані скринки до прибиваня урядових оголошень — того давнїйше не бувало в Чорногорі і то може тепер послужити доказом, що жителї Чорногори, хоч і поволи, зачинають вже приймати европейску культуру.

* * *

А тепер ще децо з історії Чорногори.

По упадку старої сербскої державы, утворила була сербска князївска родина Балшичів свою окрему маленьку державу котра обнимала часть теперішної західної Чорногори і часть Албанії. Около 1375 року князївство Балшичів сягало аж по Дубровник і Авлону над морем і оно то стало ся основою теперішного

місті. 3) Сьвяточне засїдане мійскої ради в просьвітному домі ім. Н. В. Гоголя о $7\frac{1}{2}$ годинї вечером: а) відкрите віча, б) читане короткої історичної записки та звіт про будову памятника, в) промова про естетично-літературне значіне творів поета і про їх вплив, г) приняте поздоровлень та привітів від інституций, спілок та поодиноких осіб.

Другий день сьвята 13 вересня н. ст. комісия так упорядкувала: 1) Літературно-вокально-музичний ранок, що впорядкує комісия народних читань в просьвітному домі ім. Н. В. Гоголя по першій годинї дня з такою програмою: а) відчитане біоґрафії поета, б) сьвітові образи, що відносять ся до житя, дїяльности та творів поета, в) кантата присьвячена поетови, скомпонована музикою М. В. Лисенком. 2) По 4—5 годинї опівдня в тім-же домі або в одному із клюбів обід для почесних гостий і для всїх, хто бажає по передплатї. 3) Сьвяточна вистава драматичних творів поета по 8 ій годинї вечером, з котрої дохід призначено на фонд для відкритя міскої народної школи імени поета. Рада одноголосно ухвалила сю програму і дала комісиї для орґанїзациї сьвята право від імени ради закликати на сьвято між иншими почесними гостями музику М. В. Лисенка і просити его, аби він взяв на себе провадити сьпів уложеної ним кантати в память поета. Також комісия повинна прохати когось із учених, аби виголосив промову про значінє творів поета. На виконанє сеї програми міска рада призначила 1000 рублїв із запасного капіталу. Крім того комісия узнає дуже бажаним, щоби до відкритя памятника 1) видати альбом 12 малюнків до „Енеїди" художника Мартиновича, 2) приготовити образ поета із теракоти, зробленого П. Зарицким, 3) зробити бюст поета меншого і більшого розміру в Миргородскій школї штуки і 4) металеві жетони з образом поета з одного боку і памятника з другого. Коли почислити, то все те мусить коштувати місто не менш 2000 рублїв, а ґарантиї, що всї ті речі розкуплять ся, міска рада не бачать, через що не захотїла на се втручати ся, тим більше, що теракотові бюсти та образи напевне будуть зроблені до дня відкритя памятника земством. Що-до жетонів, то над їх готують підприємцї. — Міска рада приняла предложене комісиї прохати ґубернске земство, щоб дало до розпорядимости комісиї 5000 примірників виданої земством біоґрафії поета. Член управи Маркович повідомив раду, що комісия замовила зробити фотоґрафії з горелефів памятника для продажи, з яких дохід теж пійде на будову школи ім. поета.

— **Огнї.** В Новосілках гост. коло Рудок вибух дня 14 с. м. огонь в хатї двірского гуменного Гната Данилюка. На дворі був сильний вітер і заняла ся сусїдна хата, а огонь перекинув ся відтак на парохіяльні будинки, де згоріла стайня, стодола і помешканє місцевого пароха о. Ковальского. Найбільшу шкоду потерпів о. Ковальский. Будинки були обезпечені на невелику суму в „Днїстрі." До пригашеня огню причинив ся найбільше п. Ольшаньский управитель маєтности, котрий при був на місце з двірскою сикавкою і людьми. Також і жандармерия з Рудок богато здїлала. Брак води і знарядї до гашеня огню утрудняв дуже всї змаганя людий доброї волї. Причиною огню були малї дїти полишені без дозору. — В Станиславові вибух огонь дня 15 м. м. рано в тамошнім урядї податковім і знищив склад друків, табель, книг лївідацийних і т. п.

— **Убийство із заздрости.** З Закопаного доносять про таку любовну траґедию. Молодий гірняк Йосиф Собчак удержував любовні зносини з жінкою старшого господаря Войтіха Чарняка. Оногди постановив він позбути ся чоловіка віроломної жінки. Звабивши Чарняка в приготовану засїдку до лїса, Собчак стрілив до него з рушницї, а коли Чарник поцїлений кулею в плечі, почав утїкати, Собчак дігнав его і зарубав сокирою. Жінку убитого арештувала жандармерия, між тим коли утїкшого Собчака не вислїдила ще доси.

князівства чорногорского. Послїдний з того роду Балша III. вів з Турками борбу о місто Скодар і Бар (Антіварі). Коли рід Балшів вимер, то другий сербский рід Црноєвичів оснував маленьке князівство в горах теперішної Чорногори, а один з того роду Іван оснував около 1465 року монастир Цетиня. З того роду походив також патриярх з Іпека Арсеній III. Він помагав Венециї і Австриї у війнї з Турками, а коли Австрийцї уступили ся із Сербії, він за радою цїсаря Леопольда I. переніс ся з 40.000 Сербів в 1690 р. до теперішної полудневої Угорщини в стороги межи Дунаєм і Тисою. Тїло его похоронено в монастири в Крушедолї.

Іван Црноєвич мав трох синів, а один з них Александер (Свендерберґ) перейшов на Турка та разом з братом Стефаном прогнав третого брата Юрия з его батьківщини. Юрий втік до Венециї і там его рід вимер в 1636 р. Від тої пори належало князівство Црноєвичів, давнїйше Балшичів до Туреччини, але поправдї мав там найбільшу власть лиш цетиньский владика. В роках від 1697 до 1735 був в Цетини митрополитом Данило з роду Неґошів. Побіч владики був ще й сьвітский намістник. По Данилї настав Сава Петрович, а по нім его братанич Петро I. Петрович, котрий помагав Росиї і Австриї у війнї з Турками. Він побив Турків, а тодї всхідна часть теперішної Чорногори, Брдо, сполучила ся зі західною. В роках від 1830 до 1851 панував в Чорногорі Петро II. Петрович. Він скасував сьвітского намістника побіч владики, установив сенат, постійну ґвардию, правительственну канцелярию, друкарню і т. п. По нім настав его братанич Данило I. (1851—1860).

Той Данило, з родини Петрович-Неґуш, учив ся у Віднй, а его стрий Петро іменував его своїм наслїдником. Данило за згодою свого народу і австрийского та росийского правительства зрік ся достоїнства владики та проголосив ся „князем і паном Чорногори і Брда." Він оженив ся був з Даріною, донькою богатого купця в Триєстї, родом з Боке ді Катаро. Був то чоловік великих здібностий і великої сили тїла і духа, котрий поставив був собі за задачу виборотн независимість Чорногори і завести в ній цивілїзацию. Туреччина хотїла тодї (1852) завоювати Чорногору, але Австрия не допустила до того. Данило видав в 1855 р. книгу законів, установив княжих урядників, зорґанїзував войско, завів податки і заказав родову месть. Его убив в Которі якийсь Чорногорець з особистої мести дня 12 серпня 1860 р.

По нім настав его братанич, син воєводи Мірка Петровича, теперішний князь, Николай I. Він оженив ся з Міленою, донькою воєводи Петра Вукотича і мав з нею трох синів і сім доньок, з котрих Зорка віддала ся була за теперішного сербского короля Петра Карадьордевича (померла 1890), друга Міліца віддала ся за росийского Вел. кн. Петра Николаєвича, трета Стана віддала ся за кн. Ляйхтенберґского, а четверта, Олена за італїяньского короля Віктора Емануїла. Син его і наслїдник престола Данило оженив ся з мекленбурскою княгинею Югою. Пановане сего князя звістне загально.

Державний устрій Чорногори єсть тепер такий: Князь єсть абсолютним володїтелем і має до помочи раду державну з 3 членів і 5 міністрів. Цїлий край дїлить ся на 10 нагій (округів) і 76 капітанатів (повітів), має один найвисший суд з 5 членів і 40 судів. Головою церкви єсть митрополит в Цетини.

(Дальше буде).

Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує, що задля ушкодженя насипу здержано загальний рух на шляху Городенка місто-Стефанівка від 13 липня імовірно на 3 днї.

— На шляху Хабінка-Закопане здержано рух товаровий. Рух особовий відбуває ся дальше через пересїдане подорожних.

ТЕЛЕГРАМИ.

Рим 18 липня. Italia доносить, що як у Ватиканї гадають, стан папи може тревати незмінений і кілька тижднів. — Tribuna пише, що Рамполля і Орелія видали дуже острі приписи, аби зборонити чужим вступ до Ватикану.

Будапешт 18 липня. На вчерашнім засїданю угорского сойму вела ся дальше проґрамова дискусия виповнена обструкцийними бесїдами пос. Мезеґого і Каша. Слїдуюче засїданє відбуває ся нинї.

Вашинґтон 18 липня. Секретар державний Гай заявив, що непорозуміне викликане жидівскою петициєю в справі кишинівскій вже полагоджене.

Петербург 18 липня. „Новое Время" обговорює у вступній статї заостренє росийско-японьских відносин і каже, що єсть оно вислїдом аґітациї японьскої праси видаваної при помочи Анґлії. Однако Японія повинна мати ся на осторозї, бо на случай війни Анґлія не подасть їй помочи.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ОГОЛОШЕНЯ.

З друкарнї В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).